

Projekt Duga iznad Kule 2016., detaljnije

Projekt Ministarstva kulture RH; predlagač i nositelj "Društvo za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića - Mostovi"

Podršku projektu su dali: Zadarska Županija, Grad Benkovac, Sveučilište u Zadru, SKD Prosvjeta, Zagreb, VSNM grada Zadra i Zadarske županije te Mjesni odbor Islam Grčki.

Ojkanje/groktenje su uvriježeni nazivi za najstariji sloj tradicijskih pjevanja na područjima Hrvatske koje po etnografskoj podjeli spadaju u područje dinarskog areala. Radi se o arhaičkom pjevanju za koje je karakteristično potresanje glasom posebnim načinom pjevanja *iz grla*. Ovu vrstu pjevanja, koju često nazivaju *starinskim* pjevanjem, izvodi pojedinac solo ili mnogo češće pojedinac uz pratnju drugoga glasa koji u momentu potresanja leži na duljem pratećem tonu.

Ojkanje je opstalo zahvaljujući skupinama lokalnih narodnih pjevača koji su tu tradiciju prenosili pjevajući na seoskim svečanostima. Danas se ojkanje prenosi i naučava oralno u folklornim društvima (KUD-ovima), ali i audio i video medijima. No, vještina tehnika individualnog tresenja glasom i brojnih dvodijelnih oblika ovisi većinom o talentiranim i vještim pjevačima i njihovoj sposobnosti obrazovanja novih generacija.

Važnost ovog pjevanja prepoznalo je Ministarstvo kulture RH koje ju je upisom u Registar kulturnih dobara RH istaknulo kao nematerijalnu baštinu vrijednu javnoga promoviranja i poticanja lokalne kreativnosti i različitosti, posebno zbog svoje specifičnosti na području Dinarskog areala.

Nakon niza predradnji i akcija glazbeni izričaj *ojkanje* je upisan 2010.g. i na UNESCO-vu listu nematerijalne kulturne baštine, kao baština kojoj je potrebna hitna zaštita.

Neprestana seoba seoskog stanovništva u grad kao trajni proces, te dodatno veliki gubici stanovništva u nedavnom ratu reducirali su broj izvođača ojkanja u Zadarskom zaleđu, čime su se izgubili mnogi arhaični stilovi i žanrovi solo pjevanja. Stoga i UNESCO ističe potrebu prijenosa ovog tradicijskog načina pjevanja na mlađe generacije, za što je potrebno istraživanje, dokumentiranje i međunarodna razmjena znanja i iskustava s državama koje imaju istu i sličnu tradiciju ovog posebnog načina pjevanja.

Nadalje, kako je ojkanje nematerijalno kulturno dobro jednako prisutno i u hrvatskom i u srpskom entitetu rečenog areala važno je osigurati da se doprinos, dobrim dijelom izbjeglog, srpskog entiteta ne izgubi iz tradicijske baštine Hrvatske. U projektu želimo okupiti i pjevače obaju entiteta kao i prezentirati i prenijeti iskustva stečena u radu s migrantima u Vojvodini.

Posljednjih godina jača svijest o potrebi revitalizacije ojkanja, te je intencija ovog projekta okupiti vrhunske voditelje radionica, najbolje autohtone pjevače i motivirane učesnike. Kula Jankovića kao domaćin i udruga Mostovi kao organizator, imali su "ojkačke" aktivnosti u Danima Kule 2013. i 2014. g. te dvije radionice *ojkanja* u 2015.

Projekt će se ove godine realizirati kroz jednu četverodnevnu radionicu, 26.8.-30.8. u Kuli Jankovića (Islam Grčki, Ravni Kotari). Radionicu vodeiskusni i visokostručni etnomuzikolozi - istraživači, dr.sc. Joško Čaleta i dr.sc. S. Ranković, kojima u realizaciji ovog projekta pomažu autohtoni pjevači, nositelji tradicije, iz sela Zadarskog zaleđa. U cilju optimalnog usklađivanja individualnog i grupnog rada, broj polaznika radionica je ograničen na maksimalno 20 polaznika. Voditelji radionica polaznicima će održati predavanja koja će ih prije samog procesa učenja pjevanja upoznati sa specifičnim karakteristikama ovih pjevanja uz prikazivanje relevantnih audio i video primjera glazbovanja na ovom području. Svakoga dana će se organizirati učenje ojkanja, specifično za mjesto iz kojeg dolaze demonstratori. Demonstratori će biti članovi pjevačkih sastava iz sela pretežito nastanjenim Hrvatima i sela pretežito nastanjenim Srbima.

Očekujemo da će radionica rezultirati većim brojem novoeduciranih tradicionalnih pjevača ojkača, prvenstveno mlađe generacije.

Kroz čitavu vertikalu, od stručnog tima (ekspertni voditelji – etnomuzikolozi), preko autohtonog (lokalni demonstratori) do popularnog (KUD-ovi), u jedinstvenom ambijentu kulturnog dobra *Kule Jankovića*, dobivamo i vrhunski turistički proizvod koji prepoznaju turistički radnici i u Benkovcu i u Zadru.

Okupljanje stručnjaka i razvoj prototipne metodologije predstavljat će pripremu za pokretanja međunarodnog projekta iz EU fondova.

Neposredni rezultati, video/audio material, te predavanja, biti će prezentirani na web stranici Mostova (www.kulajankovica.hr).

Voditelji radionica

Maestro Joško Čaleta, dr. sc., etnomuzikolog, glazbeni pedagog i dirigent, stručni suradnik na Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagreb (IEF). Teme kojima se bavi u svojim istraživanjima uglavnom su vezane uz vokalnu glazbenu tradiciju dalmatinskog primorja i zaleđa. Član je stručnih, savjetodavnih i ocjenjivačkih komisija smotri i festivala diljem Hrvatske. Između ostalog, voditelj je internacionalnog Aklapela festivala u Dubrovniku pod pokroviteljstvom UNESCO-a, te umjetnički voditelj grupe Kantaduri.

dr. sc. Sanja Ranković, etnomuzikologinja iz Beograda, docentica na Katedri za etnomuzikologiju Fakulteta muzičke umjetnosti i profesorica na predmetu Tradicionalno narodno pjevanje i sviranje u muzičkoj školi "Mokranjac" u Beogradu. Dr. Sanja Ranković je u svojoj doktorskoj disertaciji posebnu pažnju posvetila problemu "groktanja" ("ojkanja") u Vojvodini, koje njeguje srpsko stanovništvo porijeklom iz dinarskih oblasti Hrvatske i Bosne. S. Ranković se aktivno bavi očuvanjem ove vještine..

Autor projekta Duga iznad Kule : Ilija Krneta, dipl. politolog, jedan od osnivača i prvi predsjednik Zbora novinara medija nacionalnih manjina Hrvatskog novinarskog društva.

Koordinatorica projekta: dr.sc. Nataša Desnica-Žerjavić, članica Upravnog odbora udruge Mostovi i predstavnica vlasnika Kule

Predsjednik Upravnog odbora udruge Mostovi: dr. sc. Uroš Desnica, dipl.ing., znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, Institut Ruđer Bošković Zagreb

Napomena:

Mjesto radionica je **Kula Stojana Jankovića** u Islamu Grčkom, općina Benkovac, Zadarska županija. Kao vrlo vrijedno kulturno dobro, Ministarstvo kulture RH obnavlja Kulu kontinuirano od 2003 g. Iniciran je niz aktivnosti s ciljem revitalizacije Kule Stojana Jankovića i pripadajućeg *arboretuma* kao područja značajnog kulturno-povijesnog i prirodnog nasljeđa. Te aktivnosti udruga Mostovi vrlo uspješno provodi s većim brojem partnera (Sveučilišta u Zadru i Zagrebu, zatim ne-profitne organizacije kao Centar za Mirovne studije, Zagreb, lokalne udruge. itd.)

Aktivnosti u Kuli imaju, u pricipu, vrlo široki odjek u medijima, koje su značajno pridonijele prepoznatljivosti Kule, ali i značaja obnove kulturne baštine

Prikupljena lista medijskih odjeka 2012, 2013, 2014. i 2015 g, ima više stotina jedinica! Dio medijskih odjeka – TV priloga, video-zapisa, te izbor napisa u tiskanim medijima- prenesen je u cijelosti na stranicama: <http://www.kulajankovica.hr/drustvo/kula-u-medijima/>, i na stranicama <http://kula-jankovica.unizg.hr/hr/> (posebno u rubrikama Aktivnosti i Novosti).

Očekujemo da će i ova aktivnost također imati izvrstan medijski odjek.